

DEEP DIG #74

AUTEUR
Horst Timmers

Tom Zé *Estudando O pagode*

(LIVAKABO / COOPERATIVE MUSIC)

Tom Zé is een Braziliaanse artiest die balanceert op het snijvlak van journalistiek, muziek en een hoop theatrale referenties, zoals de 'pagode' voor dit album. In het verleden was het een muzikale ontmoeting waarin samba muzikanten samenkwamen om samen te improviseren. Dagelijks besomeringen werden met humor en spot bezongen. Vandaag de dag wordt de pagode door de middenklasse verafschuwd: deze vorm van populaire muziek heeft een machokarakter gekregen, waarin de vrouwen als vlees worden behandeld en daar vaak zelf ook aan meedoen. Nu heeft Tom Zé de pagode als middel genomen om vrouwen te laten zien hoe slecht ze worden behandeld. Hij heeft de oorspronkelijke vorm opnieuw leven ingeblazen. Het resultaat is een speelse operette waarin traditionele ritmes die we kennen van capoeira en samba de basis vormen, terwijl op dadaïstische en hedendaagse manier worden gezongen door hemzelf en een klein vrouwelijk begeleidingskoor. Elektronische blieps alsook zaaggeluiden en blaasgeluiden uit een opgerold fusbblad – wat tegenwoordig zijn favoriete handelsmerk is – toeteren en kwetteren het geheel aan elkaar.

Toumani Diabaté's *Symmetric Orchestra* *Boulevard De l'Indépendance*

(WORLD CIRCUIT / MUSIC)

Toumani Diabaté is 's werelds meest begenadigd koraspeler die met een verbluffende snelheid de meest heldere en mooie melodie tevoorschijn kan toveren. Dit zag ik hem een keer doen in zijn club Je Hogon, in het befaamde Malinese stadje Bamako, terwijl hij zijn portier van alles in het oor schreeuwde. In de Hogon kun je eens per week uit je dak op de muziek die daar door Het Symmetric Orchestra wordt gespeeld.

Daarnaast is het een komen en gaan van gastmuzikanten. Afgesproken of niet. In Mali heeft men veel tijd, dus tijd zat om steeds beter en begenadigder te gaan spelen. Diabaté is de achtentiende erfgenaam van een roemruchte familie koraspelers die altijd aan het hof van de Songhai, een West-Afrikaans koninkrijk, verbleef. Maar Diabaté is ook een vernieuwer, en heeft op zijn nieuwe album een dertigtal westerse en Afrikaanse muzikanten uit de lade getrokken om een prachtig West-Afrikaans hybride album te bouwen. West-Afrika is de bakermat van de Salsa en vele andere Afrikaanse ritmepatronen. Daarnaast is zijn nieuwe album gestoeld op Senegalese en Malinese stijlfiguren en laat hij zich begeleiden door westerse blazers en Latino-pianisten. Erg bijzonder is dat de Malinese stukken ritmisch gesteund worden door een loeizware, trage begeleiding op een negental Tama's, Senegalese trommels, die ervoor zorgt dat je kunt groeven op trage muziek.

The Jazznavaders *Up & Out*

(SOCIAL BEATS)

Als Nederlander ben ik trots op het Social Beats-label uit Den Haag. Zij hebben een drietal 12 inches uitgebracht met Nu-jazz- Afrobeat- en Jazz-achtige tracks (Phil Martin, Jazznavaders, Combo Moderna) waar je U tegen zegt. Deze releases werden direct in het buitenland opgepikt en vonden hun weg naar de betere eclectische dansvloeren. Nu slaan ze met het eerste album van de Jazznavaders de spijker nog harder op de kop. De Jazznavaders spelen retrastieke melodieuze jazz/jazzdance en afrolatinachtige liederen voor de dansvloer van de eenentwintigste eeuw. Het album is veelal instrumentaal, slechts op drie nummers gaan ze diep in met swingende Sinatra-achtige en een zwele vocale track. De opbouw van de tracks is sterk en de grooves zijn heel-

maal goed. Als deze gasten komend seizoen niet op North Sea Jazz staan, hebben ze bij Mojo helemaal last van het Hollandse doe-maar-gevoel-dan-doe-je-gek-genoeg/wie denk-je-wel-dat-je-bent-gevoel.

Antonio Infantino *Tara'n trance*

(AMARA)

Infantino is een illustere zestigjarige Italoan. Al enkele decennia werkt hij aan kunst, muziek en wetenschappelijke verhandelingen over kosmische dans, kleur, geluid en architectuur. In 2003 stond hij op de Biennale van Venetië met een groot multimedia project. Nu heeft hij de soundtrack voor een spirituele rave van de twintigste eeuw geschreven: een cd met trance-tarantellamuziek; van drie tracks die telkens meer dan vijftien minuten duren. Dit meesterwerk heeft hij tot stand gebracht met hulp van Eraldo Bernocchi (ook bekend als hoofddader bij Sigillum S en van werk met o.a. Bill Laswell en Current 93). Tarantella-muziek is oeroude ketterse tranzemuziek uit het zuiden van Italië. Het wordt traditioneel gespeeld op grote tamborijnen en de zang is urenlang cycloisch. Infantino en Bernocchi doen het met beats en grooves, voor- en nazang en gedecoreerde stukken die af en toe een licht Kabouter DP-gehalte hebben, maar ach, dat merk je niet meer na een tijdje. Infantino's zang is soms ook gebaseerd op de kargyraa, zware Tuvanase keelzang. Tara'n trance is een bijzonder studentmuziek project.

Fatima Sparr and *Die Freedom Fries* *Zirzop*

(GROD THONHAEN / KONKURBENT)

Fatima Sparr is een Weense band met een speels alternatieve inslag. De basis van de band bestaat uit Oekraïense en Bulgaarse cracks op saxofon, trompet en accordeon. Fatima Sparr is de voor-

gangster en dat doet ze met verve in het Turks en het Engels. Af en toe gebruikt ze ook speelgoedjes en een megafoon om het geheel nog wat stemmiger te maken. Samen maken ze een mix van balkanjungle, jazzy New Orleans licks, oriëntale grooves, niet-elektronische drum 'n bass gepeperd met veel speelse vrolijkheid in 7/8' maat. De openingsmelodie van de cd is heerlijk lyrisch rijk en blijft maar in mijn hoofd spinnen, zelfs nadat het melodische geheel culmineert in een wild akoestisch orgasma. We gaan meer horen van deze band, live of op een of andere hippe balkandoelverzameldc.

The Deepest Dig

Stella Chiweshe *Two Sides of Zimbabwe's Mbira Queen*

(PIRANHA / MUSIC B WORDS)

Chiweshe is de koningin van de mbira, een duimpiano met stalen toetsen, in dit geval genagel op een grote platte kalebas. Over het geluid vertelde ze ooit: "When I first listened to the mbira sound, I wanted to hear more and more. I could not stop it, I was sick until I learned to play, so I could hear these sounds." Nu maakt Chiweshe Zimbabwese pop en tranzemuziek. De muziek op de trance-cd is voornamelijk met mbira's gemaakt. Daarnaast met behulp van grote platte rieten shakers, gevuld met kiezelsteentjes en zogenaamde hos-hos, kleine kalebas-shakers. De stukken zijn afwisselend traag en repetitief of schuddend druk. De mbira is zo groot gebouwd dat deze als een grote xylofoon klinkt. Chiweshe zingt en speelt zichzelf in trance, begeleid door voor- en nazang. Als je deze muziek een tijdje hoort, en het slaat aan, dan bevind je je in een etherische, tijdloze, losse stemming. Aan de andere cd met popmuziek kom je dan helemaal niet meer toe. |